

ภาคที่ 117 การพัฒนาตนเองเพื่อก้าวไปสู่สิ่งที่มุ่งหวัง

นางจันทกานต์ สุวรรณานาฎติ

ฝ่ายอุทยานการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

การพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าของชีวิต

พัฒนาการของคนหรือการเจริญเติบโตของคน ทุกคนล้วนมีจุดเริ่มต้นจากวัยทารกซึ่งเป็นวัยที่จะต้องมีคนคอยดูแลช่วยเหลือ เมื่อเข้าสู่วัยเด็กสังคมกำหนดให้เป็นวัยที่จะต้องศึกษาหาความรู้ และเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่แน่นอนที่สุดวัยนี้คือวัยทำงานในการดำเนินชีวิตของคน ๆ หนึ่งที่ก้าวเดินไปข้างหน้าอาจมีความปรารถนามากมาย แต่ความปรารถนามุ่งหวังมากมายเหล่านั้นจะเป็นจริงได้ขึ้นอยู่กับคน ๆ นั้นจะมีพลังที่จะผลักดันให้ตนเองดำเนินไปสู่ความมุ่งหวังที่วางไว้มากน้อยเพียงใด อยู่ที่ตัวเรา สิ่งนี้เป็นสัจธรรมที่แท้จริง ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นเริ่มจากตัวเราทั้งสิ้นเราจะต้องคิด เราจะต้องทำ เราจึงจะประสบความสำเร็จ เราไม่คิดไม่ทำ เราก็อาจจะล้มเหลวได้ ได้มีการค้นพบว่า **บุคคลที่ทำงานน้อยกว่าความสามารถของตนเอง มีแนวโน้มจะเกิดความไม่พอใจในงานได้ เพราะขาดสิ่งท้าทาย ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลใด ไม่มีความสามารถเพียงพอสำหรับงานนั้น บุคคลนั้น จะมีความท้อแท้ใจจะรู้สึกกังวลไม่สามารถจะเผชิญงานที่ท้าทายได้สิ่งเหล่านี้พึงระวังไว้ ความปรารถนากับความจริงที่ปรากฏอาจไม่ใช่เรื่องที่เป็นไปได้เสมอ จึงควรที่จะมีแนวทางกำหนดว่าสิ่งใด เป็นเรื่องที่เราควรปรารถนาเป็นสิ่งที่เรามุ่งหวังตั้งใจ**

การดำเนินชีวิตของคนเรา ถ้าหากจะให้มีความก้าวหน้าก็ควรที่จะค้นหาความสามารถที่ตัวเองมีอยู่ให้พบ ก็จะสามารดำเนินไปสู่สิ่งที่มุ่งหวังได้

แนวทางการกำหนดสิ่งที่มุ่งหวังเพื่อการพัฒนาตนเอง

เพื่อเป็นหลักประกันความผิดพลาดอันเป็นบ่อเกิดแห่งการบั่นทอนกำลังใจ แนวทางที่จะเสนอแนะในการกำหนดสิ่งที่มุ่งหวังเพื่อให้เราสามารถนำไปพัฒนาตนเองได้ มีดังนี้

1. สำรวจตนเอง วิเคราะห์ออกมาให้ได้ว่าเราต้องการจะพัฒนาตนเองด้านใดบ้าง
 - 1.1 ท่านเป็นใคร ทำงานหน้าที่อะไรอยู่ในปัจจุบัน
 - 1.2 ท่านต้องการก้าวไปสู่จุดไหน

- 1.3 มีอะไรบ้างที่ท่านจะต้องทำเพื่อให้ก้าวไปสู่จุดที่ต้องการ
- 1.4 จัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง
2. ทบทวนสิ่งที่ท่านกำหนดไว้เป็นสิ่งที่ปรารถนาที่จะพัฒนาตนเอง
 - 2.1 สิ่งที่กำหนดไว้ต้องเป็นสิ่งที่สามารถทำให้เป็นจริงได้
 - 2.2 ถ้าจะให้ดีควรเป็นความมุ่งหวังความปรารถนาที่เกิดขึ้นจากความต้องการของตนเอง
 - 2.3 ต้องเป็นสิ่งที่มุ่งหวังมีวัฒนธรรมกล่าวคือเป็นสิ่งที่ให้คุณไม่ให้คุณโทษ เป็นเรื่องที่ดี ไม่ขัดแย้งกับคนอื่น การกำหนด เช่นนี้จะเป็นพลังช่วยเสริมให้เกิดความสำเร็จอย่างมีความสุขไม่ เบียดเบียนกันสันติสุขก็เกิด
3. ดำเนินการในสิ่งที่กำหนดไว้อย่างเชื่อมั่นในตนเอง พยายามดึงเอาพลังความต้องการความปรารถนาที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวของท่าน มาเป็นแรงเสริมสนับสนุนเพื่อให้บรรลุสิ่งที่มุ่งหวัง

ข้อเสนอแนะในการลงมือปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้

เมื่อสามารถกำหนดสิ่งที่มุ่งหวังออกมาได้อย่างเด่นชัดแล้วก็ถึงขั้นตอนการลงมือปฏิบัติได้ ในกรณีของการพัฒนาตนเองคงปฏิเสธไม่ได้ว่าการศึกษาคำทำให้เราารู้สิ่งต่าง ๆ หลายอย่างมากมายยิ่งมีความรู้มากขึ้น ความสามารถด้านต่าง ๆ ก็จะเกิดขึ้นเป็นเงาตามตัว อริสโตเติล นักปรัชญาชาวกรีก ได้กล่าวไว้ว่า "มนุษย์โดยธรรมชาติล้วนมีความอยากรู้ทุกคน" ความอยากรู้ การต้องการที่จะเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการทางการศึกษาจึงน่าจะสรุปออกมาได้ว่า ทุกวันนี้คนทุกคนก็ศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลาอยู่แล้ว เพียงแต่เราจะสนใจที่จะจัดระบบการศึกษาหาความรู้ของเราให้มีความชัดเจน คำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้จากการศึกษาหาความรู้รอบคอบก่อนหรือไม่เท่านั้น การจัดการศึกษาในปัจจุบันเปิดกว้างมาก เราสามารถศึกษาหาความรู้ อายุเท่าไรก็ศึกษาได้ ทั้งหลักสูตรเพื่อให้ได้ใบสำคัญแสดงผลการศึกษา ซึ่งมีหน่วยงานราชการรับรองหรือศึกษาเฉพาะบางส่วนตามที่เราต้องการเสริมก็ได้ อีกเช่นกัน ปัจจุบันการศึกษาหาความรู้เป็นขบวนการที่ไม่รู้จบ ในยุคนี้ผู้ที่มีความรู้มากกว่ามีวิจารณญาณดีกว่าเป็นผู้ได้เปรียบทางสังคม เพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นกำลังสำคัญแก่สังคมและประเทศชาติ สถาบันการศึกษาก็ได้พยายามจัดการศึกษาให้เอื้อต่อประชาชนที่จะศึกษาหาความรู้ เช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้จัดการศึกษาระบบเปิด เปิดโอกาสให้ศึกษาหาความรู้ได้ตามความสนใจ ภายใต้เงื่อนไขที่ไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อนด้วยความเชื่อว่าคุณภาพของการศึกษาวัดกันที่ผู้สำเร็จการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเอง

เมื่อเราให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเอง และหาแนวทางการพัฒนาตนเองไปสู่สิ่งที่มุ่งหวังแล้ว ในการดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรืออย่างใดอย่างหนึ่งมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงที่อาจจะเกิดปัญหาอุปสรรคขึ้นในการพัฒนาตนเองก็เช่นกันสิ่งที่เป็นอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถพัฒนาตนเองได้เกิดจากปัจจัยรอบข้างมากมาย อาทิ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ล้อมรอบตัวเราในบางครั้งเราไม่อาจแก้ปัญหาให้หมดลง แต่เราก็สามารถดำเนินไปได้แม้ว่าจะมีอุปสรรคบ้าง ในส่วนอุปสรรคที่เกิดจากตัวเราสามารถแก้ไขได้ถ้าคนคนนั้นต้องการจะจัดอุปสรรคให้หมดไป

นายนาทาโมริ เจ้าของบริษัทนิปปอนอิเล็กทรอนิกส์ เจ้าของแห่งการผลิตมอเตอร์ของประเทศญี่ปุ่นได้กล่าวถึงประสบการณ์การสร้างคนเพื่อให้เป็นกำลังสำคัญในการทำงานของบริษัทว่ามีบุคคลที่มีลักษณะต่อไปนี้จัดเป็นพวกที่พัฒนายากหรือจะเรียกว่าปั้นยาก ซึ่งเขาจะมองข้ามเลยทันทีคือ

1. ไม่ยอมรับผิด ไม่ยอมหรือพยายามที่จะเข้าใจความหมายที่แอบแฝงอยู่ในการตำหนิ
2. แม้ว่าโดนดู ก็ไม่สามารถกระตุ้นให้เกิดความฮึดสู้ได้ ทุกอย่างเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง
3. ไม่สนใจเมื่อมีคนตำหนิ ตีเตือน เรียกว่าฉันเป็นฉันตลอดกาล ไม่สนใจคนรอบข้างจะคิดอย่างไร
4. ไม่กล้าวิจารณ์คนอื่น ตรงนี้แยกให้ออกลักษณะระหว่างวิจารณ์กับนินทา
5. ไม่เคยพูดเรื่องส่วนตัวกับคนอื่น

คนที่เข้าข่าย 5 ลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นนี้ อย่างอบหมายงานให้รับผิดชอบ เปล่าประโยชน์ นั่นก็หมายความว่าเขารับคนลักษณะนี้เข้ามาทำงานมิรู้ความจริงก็ไม่สามารถทำงานร่วมกันได้

การแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการทำงาน

ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกล้วนไม่หยุดนิ่ง ทุกสิ่งเคลื่อนไปก้าวไปข้างหน้าตลอด แม้ว่าในบางครั้ง จะหมุนเวียนเป็นวงกลม เช่น แต่ละเดือนในหนึ่งปี แฟชั่นเสื้อผ้าหรือการหมุนของนาฬิกา เมื่อความจริงเป็นเช่นนี้ท่านจึงควรเตือนตนเองเสมอว่าอย่าอยู่กับความจำเจ จงพัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดนิ่ง อย่าเชื่อมั่นในตนเองจนไม่มีความอยากรู้อยากเห็นสิ่งอื่นเราต้องแสวงหาความรู้ทุกวิถีทาง เพื่อฝ่าข้ามอุปสรรคนานาประการ เพื่อให้ได้สิ่งที่เรายังไม่รู้ การทำเช่นนี้จะช่วยให้เราฉลาดขึ้น

มอริส แมเทอร์ลิงค์ นักเขียนบทละครและกวีชาวเบลเยียม ได้ขยายความที่ว่า "หนทางที่มุ่งไปข้างหน้า ย่อมสำคัญกว่าโรงแรมเสมอ" และ มิเกล เดอ เซร์แวนติ นักเขียนชาวสเปน กล่าวว่า "ความสำเร็จแต่ละครั้งเปรียบเสมือนโรงแรมแต่ละแห่ง ซึ่งเป็นเพียงจุดหมาย จุดหนึ่งระหว่างหนทางที่มุ่งไปข้างหน้าเท่านั้น ความดีงามที่แท้จริงแห่งชีวิตอยู่ในการเดินทาง ด้วยความมานะ และความปรารถนาที่จะก้าวรุดหน้าต่อไปนั่นเอง ความมุ่งมั่นที่ผ่านมา ทำให้สามารถหันกลับไปมองอดีตด้วยความพึงพอใจ และที่สำคัญเราสามารถมองไปสู่อนาคตด้วยจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความหวัง การเดินทางในชีวิตก็เหมือนการก้าว่าง ซึ่งมีได้ถือเอาโรงแรมแต่ละแห่งในระหว่างทางเป็นจุดสิ้นสุด หากแต่ถือเป็นการเริ่มต้นอีกจุดหนึ่งที่มุ่งก้าวไปสู่จุดหมายที่หม่กว่าดีกว่า"

อ้างอิง : จันทกานต์ สุวรรณานานาภูติ.2546. การพัฒนาตนเองเพื่อก้าวไปสู่สิ่งที่มุ่งหวัง.

[Online]./Available: [URL:http://www.stou.ac.th/Thai/Offices/Oce/Knowledge/3-46/page5-3-46.html](http://www.stou.ac.th/Thai/Offices/Oce/Knowledge/3-46/page5-3-46.html)
